

GIỚI THIỆU SÁCH

LÍ GIẢI TÔN GIÁO

Tác giả: Trác Tân Bình
(*Trần Nghĩa Phương dịch*),

Nxb Hà Nội, 2007, 624 trang

Lí giải tôn giáo là một trong những tác phẩm tiêu biểu nhất của GS.TS. Trác Tân Bình, Viện trưởng Viện Nghiên cứu Tôn giáo Thế giới, Chủ nhiệm Khoa Tôn giáo Viện Nghiên cứu sinh (thuộc Viện Khoa học Xã hội Trung Quốc), Chủ nhiệm Trung tâm Nghiên cứu Kitô giáo, Hội trưởng Hội Tôn giáo học Trung Quốc. Và đã được dịch giả Trần Nghĩa Phương, Viện Nghiên cứu Tôn giáo, Viện Khoa học Xã hội Việt Nam dịch ra tiếng Việt và Nhà xuất bản Hà Nội xuất bản năm 2007.

Trong phần *Lời tựa* của cuốn sách, tác giả đặt vấn đề, tôn giáo thuộc về thế giới tâm linh và đời sống tinh thần có sức hấp dẫn thần bí, khiến cho nhiều người cảm thấy bối rối khó hiểu. Diễn trình của tôn giáo tương quan mật thiết đến sự phát triển của nhân loại. Sự tồn tại của tôn giáo đến nay vẫn có ảnh hưởng sâu rộng đối với nhiều người trên thế giới. Hiện nay, tôn giáo vẫn là một đề tài phức tạp và nhạy cảm. Nhận thức về tôn giáo của mọi người còn nhiều sai lệch và khác biệt.

Từ đó, trên cơ sở chú trọng mô tả những hiện tượng biểu hiện bên ngoài, đồng thời đi sâu phân tích mổ xẻ kết cấu nội tại của các tôn giáo, nhằm đạt đến sự lí giải chân thực thế giới tâm linh tôn giáo, qua đó làm nổi bật hết sức khách

quan mối quan hệ gắn bó giữa tôn giáo với đời sống xã hội hiện thực của nhân loại, Trác Tân Bình đã phân chia công trình nghiên cứu của mình thành 4 phần:

Phần 1: Tôn giáo là gì? Phần này tập trung tìm hiểu và luận giải về bản chất, ý nghĩa, kết cấu và giá trị của tôn giáo. Đây là phần trao đổi lí luận và nhận thức lại về giá trị văn hoá trong lí giải tôn giáo.

Phần 2: Lịch trình của tôn giáo. Phần này trình bày về nguồn gốc và sự phát triển của tôn giáo, khái quát tình hình các tôn giáo lớn trên thế giới. Đây là phần nhìn lại lịch sử và hiện tượng trong lí giải tôn giáo.

Phần 3: Nghiên cứu tôn giáo. Phần này chú trọng sự hồi cố và tổng kết lại lịch sử các lĩnh vực, các phương pháp và hệ thống của nghiên cứu tôn giáo. Đây là phần giới thuyết khoa học và phân tích các học phái trong lí giải tôn giáo như: xã hội học tôn giáo, hiện tượng học tôn giáo, tâm lí học tôn giáo, triết học tôn giáo, v.v...

Phần 4: Nghiên cứu về Kitô giáo. Phần này trình bày và giải quyết một cách có hệ thống về Kitô giáo (Công giáo, Tin Lành giáo và Chính Thống giáo), tôn giáo có số tín đồ đông nhất, có ảnh hưởng nhất trong sự phát triển của tôn giáo thế giới hiện nay. Đây là chuyên đề nghiên cứu rất công phu và điển hình trong lí giải tôn giáo, một nội dung mà tác giả đã dành trên 20 năm nghiên cứu.

Từ tầm nhìn và góc độ văn hoá thế giới, Trác Tân Bình đã trình bày và lí giải tôn giáo thế giới và tôn giáo Trung Quốc, cùng với những công trình nghiên cứu về chúng. Với vốn tri thức văn hoá chuyên sâu, trải rộng từ Phương Đông sang

Phương Tây, với lối phân tích chặt chẽ súc tích, với khối tư liệu vô cùng phong phú của tác giả, tôn giáo hiện ra trước mắt chúng ta là một hiện tượng văn hoá xã hội rất phức tạp, một thể văn hoá thống nhất nhiều tầng diện. Tôn giáo vừa có tính quần thể cộng đồng vừa có tính riêng tư cá nhân, vừa có tính dân tộc vừa có tính thế giới, vừa có cơ sở xã hội vừa có cơ sở tâm lí, vừa có tính duy lí vừa có tính tình cảm, vừa có niềm tin theo đuổi cái thiêng liêng cao cả lại vừa có sự suy tư truy cầu cái thực tại trong cuộc sống nhân gian hiện thực.

Trong phần nghiên cứu Kitô giáo, vốn hiểu rõ tôn giáo là thể chuyển tải tâm hồn dân tộc và chất môi giới giao lưu văn hoá, Trác Tân Bình muốn bắc một nhịp cầu vượt lên trên những ngăn cách và hiểu lầm, kéo dài hàng trăm năm trước, để nối liền hai nền văn hoá lớn của nhân loại là văn hoá Trung Hoa và văn hoá Kitô giáo. Tác giả giới thiệu Kitô giáo và văn hoá Kitô giáo với người Trung Hoa, đồng thời giới thiệu văn hoá Trung Hoa với toàn thể thế giới, trong tiến trình hội nhập toàn cầu hoá.

Theo tác giả, mỗi dân tộc khi đứng lên đi tìm con đường phát triển cho dân tộc mình, bao giờ cũng tìm về ngọn nguồn giá trị của dân tộc, khơi dậy sức mạnh tinh thần, thiêng liêng tiềm tàng ẩn chứa trong bản sắc văn hoá dân tộc, mà cái ngọn nguồn ấy thường lại chính là từ thế giới tinh thần tâm linh tôn giáo. Mỗi dân

tộc đều có tín ngưỡng tôn giáo riêng của mình. Giữa những tín ngưỡng tôn giáo khác nhau ấy, trong thời đại hội nhập và toàn cầu hoá hiện nay, điều quan trọng là cần có thái độ khoan dung cầu đồng tồn dị để giao lưu và đối thoại.

Trong quá trình lí giải tôn giáo, tác giả đã rất tâm đắc và nhiều lần nhắc đến nội dung câu nói nổi tiếng của Hans Kung, một nhà thần học, triết học tôn giáo đương đại: “Không có hoà bình giữa các tôn giáo, thì không có hoà bình giữa các dân tộc; không có đối thoại giữa các tôn giáo, thì không có hoà bình giữa các tôn giáo; không có nghiên cứu về các tôn giáo thì không có đối thoại giữa các tôn giáo”. Nghiên cứu tôn giáo để có đối thoại giữa các tôn giáo, đối thoại giữa các tôn giáo để có hoà bình giữa các dân tộc. Trong thời thế tiềm ẩn nhiều biến động bất thường như hiện nay, nghiên cứu tôn giáo thật ý nghĩa và cần thiết.

Mặc dù tác giả tự nhận là một sự tìm tòi và thử nghiệm, nhưng với những giá trị rất đáng trân trọng, *Lí giải tôn giáo* được xếp vào loại sách tham khảo trong danh mục những sách bắt buộc phải đọc của nghiên cứu sinh Khoa Tôn giáo học, Viện Nghiên cứu sinh, thuộc Viện Khoa học Trung Quốc. Hi vọng rằng, cuốn sách sẽ mang lại cho bạn đọc Việt Nam nhiều tri thức bổ ích về lí giải tôn giáo nói chung, Kitô giáo nói riêng.

Lê Gia Hân